

Ühiskonnakõlblikkuse test (BH)

Eeskirjad kehtivad alates 01.05.2003

Muudetud EKL Nõukogu otsusega 25.11.2009

Üldised tingimused

BH eksam on sobiv kõikidele koeratõugudele ja segaverelistele koertele ning soovitatav eeleksam teenistuskooertele enne teenistuskooertele mõeldud eksamite sooritamist.

Ühiskonnakõlblikkuse test koosneb järgnevast kolmest osast:

A. kuulekusosast

B. linnaosast

C. teooriaeksamist (vabatahtlik)

Eksamit korraldab organisatsioon võib viia läbi teoreetilise eksami. Teooriaeksam viiakse läbi enne BH eksami kuulekus- ja linnaosa. Teooriaeksam koosneb 100 küsimusest. Exsam on sooritatud, kui 70% küsimustest on vastatud õigesti. Teooriaeksami läbiviimist kontrollib vastav kohtunik.

Eksamiküsimused valmistab ette ja toimetab eksami korraldajatele EKL KKK.

Positiivselt eksami sooritanud koerajuhile antakse vastav tunnistus.

Osalemisõigus.

Eksamit võivad sooritada kõik koerad eeldusel, et nad on märgistatud (tätoveeritud või omavad mikrokiipi) ja vastavalt nõuetele vaksineeritud.

Koerajuht ja koer võivad ühel päeval osaleda vaid ühe organisatsiooni poolt korraldataval BH eksamil. Koer võib eksamit sooritada ühel päeval vaid ühe korra. Koerajuht võib ühel eksamil osaleda ka kahe koera juhina, kui see on korralduslikult võimalik. Kõikide eksamielementide sooritamisel peab koeral olema sama koerajuht. Eksamil võivad osaleda jooksuajaga emased, kuid nad sooritavad kuulekusosa viimasena. Linnaosa teevad nad viimasena juhul, kui sooritusala on koertel sama.

BH eksamit sooritava koera vanuse alampiiriks on 12 kuud.

Eksami hindamine

Eksami lõpus ei anna kohtunik punktidele baseeruvat hinnet, vaid hinnangu sooritusele vormis "sooritanud" või "mittesooritanud". Koera eksam loetakse sooritatuks, kui ta on saanud "A" osast vähemalt 70% maksimumpunktidest, s.o. miinimum 42 punkti ja "B" osas kohtunik on hinnanud kõiki osasooritusi rahuldavaks. Koer, kes ei saa "A" osast vähemalt 42 punkti, ei saa osaleda avalikus kohas sooritatavas linnaosas "B".

A) KUULEKUSOSA TREENINGPLATSIL

Võimalike punktide maksimumarv on 60.

Iga osasoorituse (harjutuse) algab ja lõppeb algasendiga. Koer istub vahetult koerajuhi vasakul küljel, parem õlg kohakuti koerajuhi põlvega. Algasendit võib võtta vaid üks kord enne igat osasooritust (harjutust). Koerajuht seisab algasendis sportlikult sirgelt. Jalad harkis seismine ei ole lubatud. Eelmist osasooritust (harjutust) lõpetav algasend võib olla uut harjutust alustavaks algasendiks. Koerajuhi poolt kehaga antud abi ja lisakäsud ei ole lubatud, vaid seda loetakse veaks ning selle eest võetakse punkte maha. Koerajuhil ei või kogu kuulekusosa ajal kaasas olla maiustusi ega mänguasja või motiveerimiseset. Kui koerajuht ei ole kehalise trauma või puude tagajärjel võimeline mõnda osasooritust õigesti sooritama, siis on ta kohustatud sellest enne kohtunikku informeerima. Kui koerajuht trauma või puude tõttu ei saa liikuda koer vasakul küljel, siis võib koer liikuda paremal küljel.

Iga osasoorituse (harjutuse) alustamiseks annab loa kohtunik. Osasoorituses toimuvad pöörded, tempo vahetused ja seisma jäämised jne. teeb koerajuht ilma kohtuniku märguandeta. Koerajuht võib kohtunikult küsida nõu.

Koera kiitmine osasoorituste vahel on lubatud.

Enne uue harjutuse alustamist võtab koerajuht taas algasendi. Kiitmise ja uue osasoorituse alustamise vahel on koerajuht kohustatud pidama selge ajalise vahe (ca. 3 sekundit). Osasoorituste (harjutuste) vahel peab koer olema kogu aeg koerajuhi kõrval.

Kaelarihma kohustus/ Koerajuhil peab olema jalutusrihm kaasas

Koerajuht peab jalutusrihma kandma kaasas kogu osasoorituse ajal. Teenistuskoerte tõugudel on eksamit lubatud sooritada ainult metallketiga, mis on mittepoovas asendis. Teised koerad peavad kandma kaelarihma või trakse. Kõik normaaltüüpi kaelarihmad ja traksid on lubatud. Keelatud on ogadega rihtm, elektririhmad ja "lumielektririhmad" ning traksid, millel on lisakinnituslукud.

1. Kõrvalkõnd rihmaga (15 punkti)

Käsk: "Kõrval"

Algasendis istuv, kaelarihma või trakside külge kinnitatud jalutusrihmaga koer peab käskluse "kõrval" innukalt koos koerajuhiga liikuma. Kaelarihm ei või olla poovas asendis. Koerajuht alustab liikumisega otse 40–50 sammu, teeb ilma seisatamata täispöörde ja 10–15 sammu järel sooritab jooksu või aeglase kõnni, kumbagi vähemalt 10 sammu.

Seejärel sooritab koerajuht normaalses tempos kõndides vähemalt ühe pöörde paremale, ühe vasakule ja ühe täispöörde. Koer peab kogu harjutuse ajal püsima koerajuhi kõrval, õlg kohakuti koerajuhi põlvega. Koer ei või ette kiirustada, maha jääda ega kõrvale kalduda. Koerajuht võib anda käskluse "kõrval" vaid liikuma minnes ja liikumiskiirust muutes. Koerajuhi seiskumisel peab koer kiiresti iseseisvalt istuma. Koerajuht ei või selles situatsioonis muuta algasendit ega nihkuda koerale lähemale, kui see ei istu vahetult tema kõrval. Koerajuht hoiab lõtva jalutusrihma vasaku käega.

Kohtuniku märguandel liigub koerajuht koeraga vähemalt neljast inimesest koosnevast inimrühmast läbi. Koerajuht peab vähemalt korra inimrühma keskel seisatama. Inimesed rühmas liiguvad ning vahetavad kohti.

Kui koer jääb liikumisel maha, liigub ette või kaldub kõrvale või koerajuht aeglustab pöoretel käiku, siis loetakse see veaks.

Inimrühm

Liikuvat inimrühma peab koerajuht läbima nii kõrvalkõnnis rihmaga kui ka kõrvalkõnnis ilma rihmata. Inimrühmas peab koerajuht sooritama vähemalt ühe inimese ümber pöörde vasakult ning ühe paremalt (näiteks kaheksana). Mõlema kõrvalkõnni puhul peab koerajuht vähemalt korra seisatama inimese lähedal. Kohtunik võib vajadusel koerajuhilt inimrühma läbimist uuesti nõuda. Inimrühmast väljumisel on koerajuhil õigus koera kiita alles algasendis lõpetamisel.

Täispööre (180°)

Täispöörde võib sooritada kahel viisil, kuid mõlemal juhul peab pöörduma vasakule. Koer võib täispöörde ajal pöörata kas ümber koerajuhi (selja tagant), või pöörata koos koerajuhiga püsides koerajuhi kõrval vasakul.

2. Ilma rihmata kõrvalkõnd (15 punkti)

Käsk "Kõrval"

Kohtuniku märguandel võtab koerajuht algasendis istuvalt koeralt jalutusrihma. Koerajuht peab kinnitama rihma endale üle õla või panema taskusse (mõlemal juhul koerast vastaspoolele) ilma rihmata kõrvalkõnnil alustab koerajuht liikumisega inimrühma ning peatub seal vähemalt korra. Inimrühmast lahkumise järel koerajuht seisatub hetkeks algasendisse ja sooritab seejärel ilma rihmata kõrvalkõnni sarnaselt rihmaga kõrvalkõnnile.

3. Liikumise istumine (10 punkti)

Käsklus "Istu"

Koerajuht alustab algasendist rihmata kõrvalkõnni otse edasi, koer tihedalt kõrval. Vähemalt 10 sammu pärast annab koerajuht liikumise pealt käskluse "istu", mille peale peab koer kiiresti istuma. Koerajuht ei tohi seisatada ega pöörata, vaid peab liikuma veel edasi 30 sammu ning keerama näoga koera suunas. Kohtuniku märguandel läheb koerajuht koera juurde, seisab tema paremale küljele ja võtab algasendi. Kui koer istumise asemel lamab või jääb seisma, võetakse selle eest 5 punkti maha.

4. Lamamine ja juurdetulek (10 punkti)

Käsklused "Lama", "Siia" (või koera nimi), "Kõrval"

Koerajuht alustab algasendist rihmata kõrvalkõndi tihedalt kõrval kõndiva koeraga andes käskluse “kõrval”. Vähemalt 10 sammu pärast annab koerajuht käskluse “lama”, mille peale koer peab kiiresti lamama. Koerajuht jätkab liikumist ilma koera mingil viisil mõjutamata ja ringi pööramata veel 30 sammu otse ning keerab koheselt ringi koera suunda ja jääb seisma. Kohtuniku märguandel kutsub koerajuht koera juurde (käsklus “siia”). Koer peab tulema koerajuhi juurde kiiresti ning reipalt ja istuma tihedalt koerajuhi ette. Käsklusel “kõrval” peab koer minema koerajuhi kõrvale.

Kui koer lamamise asemel istub või jääb seisma, kuid tuleb siiski vigadeta koerajuhi juurde, võetakse 5 punkti maha.

5. Paigallamamine häiritud olukorras (10 punkti)

Käsklused “Lama”, “Istu”

Enne teise koera eksamisoorituse algust annab koerajuht kohtuniku märguandel algasendist koerale käskluse “lama”. Koera juurde ei tohi jätta rihma ega muid esemeid. Koerajuht eemaldub koerast 30 sammu ja jääb seisma seljaga koera suunas. Paigallamamise ajal peab koer lamama rahulikult. Kohtuniku märguandel läheb koerajuht koera juurde tema paremale küljele. Saanud kohtunikult märguande annab ta koerale käskluse “Istu”. Kui koer istub või seisab lamamise asemel või käitub rahutult on tulemuseks punktide vähendamine. Kui koer liigub paigalt üle oma keha pikkuse ei saa ta selle osasoorituse eest punkte.

Koerajuhi rahutu käitumine ja muu koera abistamine on viga.

Emased tuleb vastavalt võimalusele panna lamama teise kohta.

B) LIIKLUSESSE SUHTUMISE KATSE, "OSA B" (VT)

Üldist

“B osa” eesmärgiks on selgitada välja koera suhtumine inimestesse ja teistesse loomadesse ning tema kindlus ümbritseva suhtes. Liiklusosas testitakse koera tavaelus ette tulevates situatsioonides, kuid eksamit ei tohi mingil juhul sooritada koolitusplatsil või selle vahetus läheduses. Liiklusosa on soovitatav sooritada ümbruskonnas, kus on tavapärasest tihedam liiklus. Kohtunik määrab koos eksami korraldajaga millistes paikades ja kuidas eri osad sooritatakse (teed, tänavad ja platsid). Eksam ei tohi segada tavainimeste liiklemist. Tuleb arvestada kehtivate seaduste ja määrustega.

“B” osa läbiviimiseks peab olema varutud piisavalt aega. Koerte arvu tõttu ei tohi eksami nõudeid vähendada. Osalevad koerad sooritavad eksami eri osad individuaalselt ning neid tuleb hinnata eraldi.

“B” osa elementide eest punkte ei anta. Selle osa läbimine sõltub sellest, millise üldmulje jätab koera suhtumine liiklusesse/inimestesse. Eriti hästi õnnestunud osasooritused ei kompenseeri puudulikult sooritatud elemente.

Osasoorituste kirjeldused on suunda andvad ja kohtunik võib muuta/mugandada neid vastavalt hetkeolukorrale. Kohtunikul on ebaselgete hindamisjuhtude korral õigus nõuda osasoorituste kordamist ja muuta nende sooritamise kulgu.

Eksami kulg

1. Suhtumine inimrühma

Kohtuniku märguandel liigub koerajuht rihma otsas oleva koeraga tiheda liiklusega tänava kõnniteel. Kohtunik võib nõuda tänava ületamist valgusfooriga ristmikul või teist teed pidi (tunnel, sild jne.). Kohtunik järgneb koerale sobival kaugusel.

Koer peab liikuma tihedalt koerajuhi kõrval tema vasakul küljel – õlg kohakuti koerajuhi põlvega – jalutusrihm lõtv.

Koer peab mööduvatesse inimestesse ja liiklusvahenditesse suhtuma ükskõikselt.

Selle harjutuse ajal jookseb koerajuhi eest, tema liikumise suunaga diagonaalselt, läbi jooksja (kokkulepitud inimene). Koer peab suhtuma jooksjasse ükskõikselt ja neutraalselt. Seejärel liiguvad koerajuht ja koer läbi hajutatult seisva, vähemalt 6. inimeset koosneva inimrühma. Üks inimrühma liikmetest tervitab koerajuhti kättpidi ja räägib temaga juttu. Koer peab koerajuhi käskluse peale istuma või lamama koerajuhi kõrvale ja püsima vestluse ajal rahulikuna.

2. Suhtumine jalgratturisse

Koerajuht liigub jalutusrihma külge kinnitatud koeraga mööda teed, kui tagant läheneb jalgrattur, kes möödub koerast ja koerajuhist ning helistab samal ajal rattakella. Jalgrattur sõidab veidi maad edasi ning keerab ümber

ning sõidab koerale ja koerajuhile vastu helistades taas rattakella. Möödasõit toimub selliselt, et koer jääb jalgratturi ja koerajuhi vahele. Koer peab jalgratturisse ükskõikselt suhtuma.

3. Suhtumine autodesse

Koerajuht möödub rihma külge kinnitatud koeraga mitmest pargitud autost. Autodest möödumisel käivitatakse üks auto, jõudes teise auto juurde lüüakse selle uks kinni. Koerajuht ja koer jätkavad liikumist. Nende kõrval peatub auto. Auto aken tehakse lahti ning koerajuhilt küsitakse midagi. Koer peab sel ajal koerajuhi käskluse peale istuma või lamama.

Koer peab suhtuma autodesse ja liiklusesse rahulikult ja ükskõikselt.

4. Suhtumine jooksjatesse ja rulluisutajatesse

Koerajuht liigub rihma otsa kinnitatud koeraga rahulikult mööda teed. Vähemalt kaks jooksjat mööduvad koerajuhist ilma tempot muutmata. Kui jooksjad on kaugenenud tulevad kaks uut jooksjat koerale ja koerajuhile vastu ilma tempot muutmata. Koer ei pea koerajuhi kõrval käima tihedalt, aga ta ei tohi häirida mööduvaid ega vastu tulevaid jooksjaid. Koerajuht võib käskida koera istuma või lamama jooksjate möödumise ajaks.

Jooksjate asemel võib koerast ja koerajuhist mööduda kummaski suunas kaks rulluisutajat.

5. Suhtumine teistesse koertes

Koer peab suhtuma ükskõikselt tagant mööduvasse või vastu tulevasse juhiga liikuvasse koera. Koerajuht võib korrata käsklust "kõrval" või käskida koera istuma või lamama.

6. Liikluse keskele hetkeks üksi jäetud koera käitumine ja suhtumine teistesse loomadesse.

Kohtuniku märguandel liigub koerajuht koos rihma otsa kinnitatud koeraga tiheda liiklusega tänava kõnniteel. Mõne aja pärast jääb koerajuht kohtuniku märguandel seisma ja kinnitab koera jalutusrihma aia või posti külge. Koerajuht lahkub koera juurest mõnda poodi või hoovi. Koer võib seista, istuda või lamada. Ajal, mil koerajuht on peidus, liigub varem kokku lepitud inimene koos teise koeraga eksamit sooritavast koerast külgsuunal ca. 5 sammu kauguselt mööda.

Üksi jäetud koer peab püsima rahulik kogu üksioleku aja. Ta ei tohi reageerida mööduva koera (kes ei tohi olla haukuv) peale agressiivselt (rihm ei tohi minna pingule ja koer ei tohi pidevalt haukuda).

Kohtuniku märguandel toob koerajuht koera ära.

Tähelepanu!

Eksamineeriv kohtunik määrab kas iga koer sooritab terve liiklusosa ("B") järjest või sooritavad kõik koerad ühe elemendi ning siirduvad siis järgmist elementi sooritama.